

Vejledning om international kompetence i sager om børne- og ægtefællebidrag

Indholdsfortegnelse

1. Indledning
2. Kort beskrivelse af reglerne om international kompetence i bidragssager
3. Underholdspligtforordningen
4. Kompetencereglerne
 - 4.1. De almindelige kompetenceregler (artikel 3 og 8)
 - 4.1.1. Bidragsmodtageren søger om fastsættelse eller forhøjelse af bidrag, og bidragsbetaleren bor i Danmark (artikel 3, litra a)
 - 4.1.2. ~~En b~~ Bidragsmodtageren, der bor i Danmark, søger om fastsættelse eller forhøjelse af bidrag, ~~og bidragsmodtageren bor i Danmark~~ (artikel 3, litra b)
 - 4.1.3. Bidragsbetaleren søger om nedsættelse eller bortfald af bidrag, og bidragsmodtageren bor i Danmark (artikel 3, litra a)
 - 4.1.4. Ansøgning om ændring eller fastsættelse af bidrag ~~til Statsforvaltningen~~ under behandlingen af en sag om en persons retlige status eller om forældreansvar (artikel 3, litra c og d)
 - 4.1.5. Der er tidligere behandlet en bidragssag mellem parterne i Danmark eller i udlandet
 - 4.1.6. Begrænsning af sagsanlæg (artikel 8)
 - 4.2. Særlige kompetenceregler
 - 4.2.1. Værnetingsaftaler (artikel 4)
 - 4.2.2. Kompetence baseret på sagsøgte fremmøde – ²stiltiende værnetingsaftaler² (artikel 5)
 - 4.2.3. Subsidiær kompetence – begge parter er danske statsborgere (artikel 6)
 - 4.2.4. ²Forum ~~n~~Necessitatis² – kompetence i undtagelsessituationer (artikel 7)
 - 4.2.5. Litispendens og indbyrdes sammenhængende krav (artikel 12 og 13)
 - 4.2.6. Modkrav
 - 4.3. Andre spørgsmål m.v. af betydning for kompetencereglerne
 - 4.3.1. Bopæl (²sædvanligt opholdssted²)
 - 4.3.2. Hvornår skal betingelserne for kompetence være opfyldte?
 - 4.3.3. Valgfrihed
 - 4.3.4. Hvem er part i sagen?
 - 4.3.4.1. Børnebidrag
 - 4.3.4.2. Ægtefællebidrag
 - 4.3.5. Offentlige krav på underholdsbidrag
 - 4.3.6. Nye oplysninger eller krav under behandlingen af en bidragssag
 - 4.3.7. Lovvalg
5. Luganokonventionen af 2007
6. Bidragssager, hvor der allerede foreligger en udenlandsk bidragsafgørelse eller -aftale
 - 6.1. Anerkendelse af udenlandske afgørelser og aftaler om bidrag
 - 6.2. En udenlandsk bidragsafgørelse eller -aftale, der ikke anerkendes i Danmark
 - 6.3. Fastsættelse af bidrag efter dansk ret med henblik på forskudsvis udbetaling af normalbidraget efter børnetilskudsloven
7. Sager om bidragstyper, der ikke kendes i dansk ret ~~Danmark~~
8. Grønland ~~og Færøerne~~

Bilag 1 De relevante bestemmelser i underholdspligtforordningen

1. Indledning

Den stigende internationalisering medfører, at parterne i bidragssager ofte er bosat i eller har tilknytning til forskellige lande. Dette medfører bl.a. behov for at fastlægge, hvornår en bidragssag kan behandles i Danmark.

Formålet med denne vejledning er at redegøre for reglerne om international kompetence i bidragssager. Disse regler findes i dag i [underholdspligtforordningen](#) (Rådets forordning (EF) nr. 4/2009 om kompetence, lovvalg, anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser og samarbejde vedrørende underholdspligt ([underholdspligtforordningen](#))).

Der henvises også til § 2 i bekendtgørelse om børne- og ægtefællebidrag ([herefter kaldet bidragsbekendtgørelsen](#)).

[Vejledningen er et supplement til vejledning om børne- og ægtefællebidrag.](#)

Vejledningen er rettet mod [Statsforvaltningens Familieretshusets](#) behandling af sager om børne- og ægtefællebidrag efter følgende love:

- Lov om børns forsørgelse (~~herefter børnebidragsloven~~), jf. lovbekendtgørelse nr. 1815 af 23. december 2015 [med senere ændringer \(børnebidragsloven\)](#).
- Lov om ægteskabs indgåelse og opløsning (~~herefter ægteskabsloven~~), jf. lovbekendtgørelse nr. 1818 af 23. december 2015 ([ægteskabsloven](#)).
- Lov [nr. 548 af 30. maj 2017](#) om ægtefællers økonomiske forhold [med senere ændringer \(herefter ægtefælleloven\)](#), jf. ~~lov nr. 548 af 30. maj 2017~~.

~~De regler, som vejledningen beskriver, finder imidlertid også anvendelse på domstolenes behandling af sager om pligten til at betale ægtefællebidrag efter ægteskabslovens § 50, § 52, § 53, stk. 1, og § 58.~~

Denne vejledning anvendes fra den [1. april 2019](#) ~~1. januar 2018~~ og erstatter vejledning nr. ~~1130~~ [1136410274](#) af ~~1130~~ december ~~2015-2017~~ om international kompetence i sager om børne- og ægtefællebidrag.

~~Vejledningen er opdateret som følge af ægtefælleloven, som pr. 1. januar 2018 ophæver og erstatter lov om ægteskabets retsvirkninger.~~

[Vejledningen er opdateret som følge af lov nr. 1702 af 27. december 2018 om Familieretshuset \(Familieretshusloven\) og lov nr. 1711 af 27. december 2018 om ændring af forældreansvarsloven, lov om ægteskabs indgåelse og forskellige andre love \(Ændringer som følge af lov om Familieretshuset og skærpet fokus på beskyttelsen af barnet i sager efter forældreansvarsloven\), der begge træder i kraft den 1. april 2019.](#)

[Med lov om Familieretshuset nedlægges Statsforvaltningen, og Familieretshuset oprettes. Statsforvaltningens og Ankestyrelsens familieretlige opgaver vil herefter blive varetaget af Familieretshuset og familieretten. Dette gælder også for behandlingen af sager om børne- og ægtefællebidrag.](#)

[Ansøgninger om fastsættelse eller ændring af børne- og ægtefællebidrag skal indgives til Familieretshuset, der sørger for den indledende sagsoplysning. Det afgøres efter bestemmelserne i kapitel 2 og 8-10 i Familieretshusloven, om afgørelsen i en sag om børne- eller ægtefællebidrag skal træffes af Familieretshuset eller familieretten. Dette omfatter også de afgørelser om international kompetence, der beskrives i denne vejledning. Fordelingen af afgørelseskompetence mellem Familieretshuset og familieretten i sager om børne- og ægtefælle bidrag er nærmere beskrevet i vejledning om børne- og ægtefællebidrag.](#)

~~Vejledningen finder anvendelse på bidragssager, som Statsforvaltningen har modtaget fra og med den 18. juni 2011.~~

Vejledningen gælder ikke for ~~Færøerne og~~ Grønland, jf. punkt 8.

2. Kort beskrivelse af reglerne om international kompetence i bidragssager

Når ~~Statsforvaltningen~~ ~~Familieretshuset~~ modtager en ansøgning om fastsættelse eller ændring af børne- eller ægtefællebidrag, og en eller begge parter har bopæl i udlandet, skal ~~Statsforvaltningen~~ ~~Familieretshuset~~ altid undersøge, om der er international kompetence til at behandle sagen i Danmark. ~~Har Statsforvaltningen Er der~~ ikke kompetence til at behandle ~~ansøgningens~~ ~~sagen~~, skal ~~ansøgningen~~ afvises ~~den~~.

Bidragsmodtageren kan få behandlet en sag om fastsættelse eller forhøjelse af ~~børne- eller ægtefælle~~bidrag i Danmark i følgende situationer:

- Bidragsbetaleren har bopæl i Danmark. Det er uden betydning, hvor bidragsmodtageren bor og opholder sig.
- Bidragsmodtageren har bopæl i Danmark. Det er uden betydning, hvor bidragsbetaleren bor og opholder sig.
-

Bidragsbetaleren kan få behandlet en sag om nedsættelse eller bortfald af ~~børne- eller ægtefælle~~bidrag i Danmark, hvis bidragsmodtageren har bopæl her.

Både bidragsmodtageren og bidragsbetaleren kan få behandlet en sag om fastsættelse eller ændring af børne- eller ægtefællebidrag i følgende situationer:

- ~~Statsforvaltningen~~ ~~Familieretshuset~~ behandler en sag om en persons retlige status, og en ansøgning om fastsættelse eller ændring af bidrag i relation til denne person indgives til ~~Statsforvaltningen~~ ~~Familieretshuset~~. En sag om en persons retlige status er i relation til børnebidrag en faderskabssag og i relation til ægtefællebidrag en sag om separation, ~~eller~~ skilsmisse, ~~omstødelse af ægteskab og gyldigheden af et ægteskab~~.
- ~~Statsforvaltningen~~ ~~Familieretshuset~~ behandler en sag om forældreansvar (forældremyndighed, barnets bopæl, samvær ~~m.v.el.lign.~~), og ansøgning om ændring eller fastsættelse af bidrag til barnet indgives til ~~Statsforvaltningen~~ ~~Familieretshuset~~.
- I begge situationer gælder kompetencereglen ~~som udgangspunkt~~ ikke ~~altid~~, hvis bidragsbetaleren anmoder om nedsættelse eller bortfald af et bidrag, og bidragsmodtageren bor i den EU-medlemsstat m.v., hvor bidragsafgørelsen blev truffet. ~~Der henvises til~~ (se punkt 4.1.6).

Parterne kan fravige disse regler ved skriftlig aftale, dog ikke i relation til tvister vedrørende underholdsbidrag til børn under 18 år. ~~Der henvises til punkt 4.2.1.~~

Underholdspligtforordningen regulerer ikke kun kompetencen i forhold til de øvrige EU-medlemsstater, men også i forhold til lande, der ikke er omfattet af forordningen. ~~Bidragsbekendtgørelsen indeholder derfor ikke længere kompetenceregler, men henviser alene til underholdspligtforordningen.~~

Den internationale kompetence fastlægges efter forholdene ved sagens start, og ~~Statsforvaltningens~~ ~~sagen~~ skal ~~derfor færdig~~ behandles ~~i Danmark~~ ~~sagen færdig~~, ~~også~~ selvom en af parterne eller begge parter flytter under behandlingen af sagen, og selvom en status- eller forældreansvarssag afsluttes.

~~Statsforvaltningen~~ ~~Familieretshuset~~ får ikke international kompetence til at behandle en bidragssag, alene fordi sagen tidligere har haft tilknytning til Danmark, f.eks. fordi en tidligere afgørelse ~~om bidraget~~ er truffet i Danmark. Tilsvarende har ~~Statsforvaltningen~~ ~~Familieretshuset~~ international kompetence til at behandle en

sag, hvis ovennævnte betingelser er opfyldte, også selvom sagen har tilknytning til et andet land, f.eks. fordi en tidligere afgørelse er truffet der. Kompetencereglerne [medfører](#) således, [at der i Danmark er Statsforvaltningen](#) mulighed for at ændre størrelsen af et bidrag, der er fastsat ved en udenlandsk afgørelse. Endelig er det uden betydning for kompetencen, at parterne har indgået en aftale om underholdsbidraget [i Danmark eller efter dansk ret](#), medmindre aftalen indeholder en værnetingsaftale. [Der henvises til](#) (se punkt 4.2.1).

Uanset en sags tilknytning til udlandet behandles og afgøres bidragssager i Danmark altid efter dansk ret. [I relation til ægtefællebidrag efter ægtefælleloven](#) [Det](#) fremgår [dette](#) af [§ 62, stk. 2, i ægtefællelovens § 62, stk. 2, at hvorefter](#) lovens bestemmelser om lovvalg i §§ 63-70 ikke finder anvendelse på sager om ægtefællebidrag.

Luganokonventionen af 2007 indeholder også regler om international kompetence i bidragssager, som [i enkelte situationer](#) kan have betydning, hvis en sag har tilknytning til Island, Norge og Schweiz. [Der henvises til](#) (se punkt 5).

3. Underholdspligtforordningen

Bestemmelserne i [underholdspligtforordningen Rådets forordning \(EF\) nr. 4/2009 om kompetence, lovvalg, anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser og samarbejde vedrørende underholdspligt \(underholdspligtforordningen\) om international kompetence m.v.](#) gælder – med undtagelse af bestemmelserne om administrativt samarbejde, lovvalg m.v. – for Danmark, jf. § 1 i [lov om anerkendelse og fuldbyrdelse af visse udenlandske retsafgørelser m.v. på det civil- og handelsretlige område, jf. lovbekendtgørelse nr. 1282 af 14. november 2018, lov nr. 518 af 28. maj 2013 om ændring af lov om Bruxelles I forordningen m.v.](#) (På grund [Danmarks af det retlige retsforbehold](#) gælder selve forordningen ikke for Danmark.)

De bestemmelser i forordningen, der har betydning for spørgsmål om international kompetence, findes i bilag 1 til denne vejledning. Hele forordningen [er gengivet som bilag 4 til lov om anerkendelse og fuldbyrdelse af visse udenlandske retsafgørelser m.v. på det civil- og handelsretlige område](#) [kan ses i lov nr. 518 af 28. maj 2013 om ændring af lov om Bruxelles I forordningen m.v.](#)

Forordningen finder efter artikel 1 anvendelse på alle former for underholdspligt, der udspringer af et familieforhold, slægtskab, ægteskab eller svogerskab. Det omfatter typer af underholdspligt, der ikke kendes i dansk ret, f.eks. underholdspligt over for forældre, bedsteforældre, søskende m.v. Forordningens kompetenceregler finder også anvendelse på sådanne typer af underholdspligt. Se punkt 7 om [Statsforvaltningens](#) [behandling](#) af sager om sådanne typer af underholdspligt.

4. Kompetencereglerne

4.1. De almindelige kompetenceregler (artikel 3 og 8)

I punkt 4.1.1.-4.1.6. gennemgås de almindelige kompetencebestemmelser i underholdspligtforordningens kapitel II. [Det drejer sig om bestemmelserne i](#) (artikel 3 og 8). Forståelsen af disse bestemmelser forudsætter, at nogle begreber i bestemmelserne defineres i forhold til [Statsforvaltningens](#) [behandling](#) af sager om underholdsbidrag:

Bidragmodtager i sager om børnebidrag

Efter børnebidragslovens § 18, stk. 1, tilkommer børnebidrag barnet, og det er barnet, der er part i en sag om børnebidrag. Det er dog efter lovens § 18, stk. 2, ikke barnet, men ~~udelukkende~~ den, der afholder udgifterne ved barnets forsørgelse, der har ret til at kræve bidrag fastsat og til at indkræve bidraget.

I relation til anvendelsen i Danmark af kompetencereglerne i underholdspligtforordningen i en sag om børnebidrag er det barnet, der er ²²bidragsmodtager²². Ved afgørelsen af spørgsmål om international kompetence i børnebidragsager er det således barnet, der er henholdsvis sagsøger og sagsøgte. [Der henvises til \(se punkt 4.3.4.1\).](#)

Bopæl

Efter en række af kompetencebestemmelserne i underholdspligtforordningen er det en betingelse for, at danske myndigheder har kompetence til at behandle en bidragsag, at en af parterne har bopæl (²²sædvanligt opholdssted²²) i Danmark. Forordningens bopælsbegreb er beskrevet i punkt 4.3.1.

Sagsøger

- I sager om fastsættelse eller forhøjelse af et bidrag er det bidragsmodtageren, der er sagsøger.
- I sager om bortfald eller nedsættelse af et bidrag er det bidragsbetaleren, der er sagsøger.

Sagsøgte

- I sager om fastsættelse eller forhøjelse af et bidrag er det bidragsbetaleren, der er sagsøgte.
- I sager om bortfald eller nedsættelse af et bidrag er det bidragsmodtageren, der er sagsøgte.

EU-medlemsstat

Følgende lande er – ud over Danmark – medlemmer af Den Europæiske Union:

Belgien, Bulgarien, Cypern, Estland, Finland, Frankrig, Grækenland, Irland, Italien, Kroatien (~~medlem pr. 1. juli 2013~~), Letland, Litauen, Luxemburg, Malta, Nederlandene (Holland), Polen, Portugal, Rumænien, Slovakiet, Slovenien, Spanien, [Storbritannien \(inkl. Nordirland\)](#), Sverige, Tjekkiet, Tyskland, Ungarn og Østrig.

”Retten”

Underholdspligtforordningen gælder umiddelbart kun for domstole~~ne~~, men efter artikel 2, stk. 2, kan det godkendes, at forordningen også gælder for bestemte administrative myndigheder. [\[Danmark har den 12. december 2018 anmodet om, at også Familieretshuset godkendes efter artikel 2, stk. 2\]. Under henvisning til denne bestemmelse har Kommissionen godkendt Statsforvaltningen og Børne- og Socialministeriet som administrativ myndighed.](#)

[Det følger imidlertid af § 2 i bidragsbekendtgørelsen, at den internationale kompetence til at behandle sager om børne- og ægtefællebidrag, der er omfattet af bekendtgørelsen, er reguleret af kompetencereglerne i underholdspligtforordningen.](#)

4.1.1. Bidragsmodtageren søger om fastsættelse eller forhøjelse af bidrag, og bidragsbetaleren bor i Danmark (artikel 3, litra a)

Når bidragsbetaleren har bopæl i Danmark, kan bidragsmodtageren få behandlet en sag om fastsættelse eller forhøjelse af bidrag i Danmark, jf. artikel 3, litra a. I denne situation betragtes bidragsbetaleren som "sagsøgte".

Det er uden betydning, hvor bidragsmodtageren (ansøgeren eller sagsøgeren) bor og opholder sig.

Bestemmelsen kan illustreres med følgende eksempel:

Moren boede i Sverige. Hun havde forgæves ansøgt de svenske myndigheder om børnebidrag. Hun ansøgte nu Statsforvaltningen om fastsættelse af børnebidrag. Faren boede også i Sverige, men arbejdede i Danmark. Statsforvaltningen afviste ansøgningen, fordi faren ikke boede i Danmark. Ankestyrelsen stadfæstede afgørelsen.
(Eksemplet bygger på Familiestyrelsens afgørelse af 27. oktober 2004)

I relation til denne bestemmelse kan bidragsmodtageren være en udenlandsk myndighed, der er indtrådt i retten til bidraget. Der henvises til (se punkt 4.3.5).

4.1.2. En Bidragsmodtageren, der bor i Danmark, søger om fastsættelse eller forhøjelse af bidrag, og bidragsmodtageren bor i Danmark (artikel 3, litra b)

Når bidragsmodtageren har bopæl i Danmark, har Statsforvaltningen Familieretshuset kompetence til at behandle en ansøgning fra bidragsmodtageren om fastsættelse eller forhøjelse af bidrag, jf. artikel 3, litra b, uanset hvor bidragsbetaleren bor og opholder sig.

Det bemærkes, at Bestemmelsen omfatter ikke situationer, hvor en dansk kommune, der har overtaget forsørgelsen af bidragsmodtageren (barnet eller den bidragsberettigede ægtefælle) og dermed er indtrådt i retten til at kræve bidrag fastsat eller forhøjet, Kommunen ikke betragtes som bidragsmodtager i relation til artikel 3, litra b. Kommunen kan derfor normalt kun ansøge Statsforvaltningen om fastsættelse eller forhøjelse af bidrag, hvis bidragsbetaleren bor i Danmark, jf. artikel 3, litra a2. Der henvises til (se punkt 4.3.5).

4.1.3. Bidragsbetaleren søger om nedsættelse eller bortfald af bidrag, og bidragsmodtageren bor i Danmark (artikel 3, litra a)

Bidragsbetaleren kan normalt kun få behandlet en ansøgning om nedsættelse eller bortfald af et bidrag i Danmark, når bidragsmodtageren (sagsøgte) har bopæl her, jf. artikel 3, litra a.

Bidragsbetaleren kan således ikke få en sådan ansøgning behandlet her i landet, hvis bidragsmodtageren blot opholder sig i Danmark uden at have bopæl her. Bidragsbetaleren kan heller ikke få en sådan ansøgning behandlet i Danmark, alene fordi bidragsbetaleren selv har bopæl her i landet. Dette kan illustreres ved følgende eksempel:

Faren var ved dom fra en anden EU-medlemsstat pålagt at betale børnebidrag. Han boede i Danmark og ansøgte Statsforvaltningen om nedsættelse af bidraget. Moren og barnet boede i en anden EU-medlemsstat. Statsforvaltningen nedsatte bidraget. Ankestyrelsen ophævede afgørelsen, fordi Statsforvaltningen ikke havde haft kompetence til at behandle ansøgningen om nedsættelse af bidraget, når kun bidragsbetaleren boede i Danmark.
(Eksemplet bygger på afgørelsen TFA 1998.213)

4.1.4. Ansøgning om ændring eller fastsættelse af bidrag ~~til Statsforvaltningen~~ under behandlingen af en sag om en persons retlige status eller om forældreansvar (artikel 3, litra c og d)

En sag om en persons retlige status eller om forældreansvar kan efter artikel 3, litra c og d, danne grundlag for internationale kompetence til at behandle en ansøgning om bidrag. Når

Statsforvaltningen Familieretshuset behandler en sag om en persons retlige status eller om forældreansvar, kan både bidragsmodtageren og bidragsbetaleren ansøge Statsforvaltningen Familieretshuset om fastsættelse eller ændring af bidrag til den person eller det barn, som status- eller forældreansvarssagen vedrører:

- En sag om en persons retlige status er i relation til børnebidrag en faderskabssag og i relation til ægtefællebidrag en sag om separation, eller skilsmisse eller omstødelse af ægteskab, en sag om, hvorvidt parterne er ægtefæller, og en sag mellem ægtefæller om, hvorvidt en separation består. EU-Domstolen har i sagerne C- 604/18 og C-184/14 udtalt, at en sag om børnebidrag ikke er accessorisk i forhold til en sag om separation og skilsmisse m.v.
- En sag om forældreansvar omfatter navnlig sager efter forældreansvarsloven om forældremyndighed, barnets bopæl eller samvær. Det må antages, at en sag om ægtefællebidrag ikke er accessorisk i forhold til en sag om forældreansvar.

Bestemmelserne i artikel 3, litra c og d, gælder ikke, hvis kompetencen til at behandle status- eller forældreansvarssagen alene bygger på en af parternes nationalitet (statsborgerskab).

Statsforvaltningen Familieretshuset bevarer kompetencen til at færdigbehandle bidragsagen, selvom status- eller forældreansvarssagen afsluttes, herunder ved indbringelse for familieretten. Dette omfatter også situationer, hvor Statsforvaltningen indbringer status- eller forældreansvarssagen for retten efter ægteskabslovens § 43, forældreansvarslovens § 40 eller børnelovens § 13.

Når en status- eller forældreansvarssag er indbragt for familierettens domstolene, har Statsforvaltningen Familieretshuset ikke international kompetence efter artikel 3, litra c og d, til at behandle en senere indgiven ansøgning om bidrag. Familieretshuset må i så fald indbringe sagen for familieretten til afgørelse efter § 27, stk. 2, i Familieretshusloven således, at familieretten kan tage stilling til, om den har kompetence til at behandle ansøgningen. Der henvises til beskrivelse af § 27, stk. 2, i Familieretshusloven i vejledning om børne- og ægtefællebidrag.

Statsforvaltningen Familieretshuset har heller ikke kompetence til at behandle en ansøgning om bidrag, der indgives kort tid efter Statsforvaltningens Familieretshusets eller rettens afslutning af en status- eller forældreansvarssag. Dette kan illustreres ved følgende eksempel:

Begge ægtefæller bor i Danmark og ansøger Familieretshuset Statsforvaltningen om skilsmisse. De kan ikke blive enige om bidragspligten, og Familieretshuset Statsforvaltningen indbringer sagen for retten til afgørelse. Under retssagen flytter ægtefælle 1 til Tyskland, mens ægtefælle 2 flytter til Sverige. Ved skilsmisedommen pålægges ægtefælle 1 bidragspligt over for ægtefælle 2 i 5 år. Ægtefælle 2 søger straks efter dommen Familieretshuset Statsforvaltningen om fastsættelse af størrelsen af ægtefællebidraget. Denne ansøgning skal Statsforvaltningen afvise, fordi hverken ”sagsøgte” (ægtefælle 1) eller bidragsmodtageren (ægtefælle 2) bor i Danmark.

Under Statsforvaltningens Familieretshusets behandling af en faderskabssag indgiver bidragsmodtageren ofte en ansøgning om fastsættelse af børnebidrag samtidig med afgivelse af oplysninger om, hvem der kan være far til barnet. Denne bidragsansøgning kan ikke behandles, før faderskabet er fastslået, og Statsforvaltningen Familieretshuset må derfor sætte ansøgningen i bero. Selvom ingen af parterne bor i Danmark, når faderskabssagen afsluttes, kan Statsforvaltningen Familieretshuset behandle ansøgningen.

Dette gælder også situationer, hvor [Statsforvaltningen Familieretshuset](#) har indbragt faderskabssagen for [familieretten til afgørelse eller prøvelse](#), og det derfor er retten, der afslutter faderskabssagen.

Artikel 8 indeholder visse begrænsninger i muligheden for at få en sag behandlet i Danmark efter artikel 3, litra c og d. Disse begrænsninger er beskrevet i punkt 4.1.6.

4.1.5. Der er tidligere behandlet en bidragssag mellem parterne i Danmark eller i udlandet

[Statsforvaltningen Familieretshuset](#) får ikke international kompetence til at behandle en bidragssag, alene fordi sagen tidligere har haft tilknytning til Danmark, f.eks. fordi en tidligere afgørelse er truffet i Danmark. Dette kan illustreres ved følgende eksempel:

Ægtefælle 1 og ægtefælle 2 boede i Danmark og blev skilt her i landet, bl.a. på vilkår om, at ægtefælle 1 skulle have bidragspligt over for ægtefælle 2. Statsforvaltningen fastsatte efter ansøgning fra ægtefælle 2 størrelsen af bidraget. Ægtefælle 2 flyttede til et andet land og søgte derefter Statsforvaltningen om forhøjelse af bidraget. Denne sag havde Statsforvaltningen kompetence til at behandle efter artikel 3, litra a, fordi "sagsøgte" (ægtefælle 1) fortsat boede her. Efter afslutningen af denne sag ansøgte ægtefælle 1 Statsforvaltningen om nedsættelse af bidraget på grund af indtægtsnedgang som følge af arbejdsløshed. Selvom både skilsmisse- og bidragssagen hidtil udelukkende var blevet behandlet i Danmark, havde ingen dansk myndighed kompetence til at behandle denne ansøgning, fordi sagsøgte (ægtefælle 2) på ansøgningstidspunktet ikke havde bopæl i Danmark.

Tilsvarende har [Statsforvaltningen Familieretshuset](#) international kompetence til at behandle en sag, hvis ovennævnte betingelser er opfyldte, også selvom sagen har tilknytning til et andet land, f.eks. fordi en tidligere afgørelse er truffet der. Kompetencereglerne giver således [Statsforvaltningen Familieretshuset](#) mulighed for at ændre størrelsen af et bidrag, der er fastsat ved en udenlandsk afgørelse. Se dog punkt 6.1. om ændring af et bidrag, der er fastsat ved en udenlandsk afgørelse.

4.1.6. Begrænsning af sagsanlæg (artikel 8)

Ud over de begrænsninger i bidragsbetalerens muligheder for at bestemme, hvor en sag om nedsættelse eller bortfald af bidrag skal behandles, der følger af forordningens kompetenceregler, indeholder forordningens artikel 8 [stk. 1, nogle](#) yderligere begrænsninger.:

Når der er truffet en bidragsafgørelse i en EU-medlemsstat, og bidragsmodtageren bor i denne stat, kan bidragsbetaleren ikke indgive [ansøgning om ændring](#) om ændring af bidraget i en anden EU-medlemsstat.

Det samme gælder, hvis afgørelsen er truffet i en stat, som har tiltrådt [Haagerkonventionen af 23. november 2007 om international inddrivelse af børnebidrag og andre former for underholdsbidrag til familiemedlemmer \(Haagerkonventionen af 2007 om underholdspligt \(the Hague Convention of 23 November 2007 on the International Recovery of Child Support and Other Forms of Family Maintenance\)\)](#), og bidragsmodtageren bor i denne stat. Dette gælder formentlig også, selvom Danmark [endnu](#) ikke har tiltrådt [denne Haagerkonvention af 2007](#).

Samme resultat følger som udgangspunkt allerede af artikel 3, litra a og b, hvorefter bidragsbetaleren som udgangspunkt alene kan indgive [ansøgning om ændring](#) om ændring af et bidrag i den EU-medlemsstat, hvor bidragsmodtageren har bopæl.

Bestemmelsen kan dog have betydning, når bidragsbetaleren efter artikel 3, litra c eller d, kan ansøge om ændring af et bidrag under behandlingen af en status- eller forældremyndighed, der behandles af [Statsforvaltningen Familieretshuset i Danmark](#). Hvis afgørelsen om det bidrag, der søges nedsat, er truffet i en anden EU-medlemsstat, — eller i en stat, der har tiltrådt Haagerkonventionen af 2007, — og hvis bidragsmodtageren bor i denne stat, ~~skal Statsforvaltningen afvise~~ ~~at behandle~~ ~~ingen af~~ ansøgningen.

Efter artikel 8, stk. 2, finder de nævnte begrænsninger [i artikel 8, stk. 1](#), ikke anvendelse i en række forskellige situationer, der dog næppe har betydning i praksis.

4.2. Særlige kompetenceregler

4.2.1. Værnetingsaftaler (artikel 4)

Parterne kan efter artikel 4, [stk. 1](#), indgå en aftale om, at en sag skal behandles i Danmark, selvom der ikke ville være kompetence til at behandle sagen her i landet efter de kompetenceregler [ne i underholdspligtforordningen, der er beskrevet i denne vejledning](#). En sådan aftale kaldes ofte en værnetingsaftale. Efter artikel 4, stk. 3, kan der dog ikke indgås en værnetingsaftale i relation til ”tvister vedrørende underholdsbidrag til børn under atten år”. Der kan således alene indgås værnetingsaftaler om ægtefællebidrag og bidrag til børn, der er fyldt 18 år (~~uddannelsesbidrag~~).

Bestemmelsen begrænser muligheden for at indgå en værnetingsaftale til EU-medlemsstater, som parterne er nært knyttet til i form af bl.a. bopæl eller nationalitet.

Den ved værnetingsaftalen udpegede kompetente EU-medlemsstat har [efter artikel 4, stk. 1](#), enekompetence til at behandle den pågældende sag, medmindre parterne har ~~aftalt~~ ~~bestemt~~ andet. Dette indebærer bl.a., at ~~Statsforvaltningen skal afvise at behandle~~ ~~ingen~~ en ~~ansøgning~~ ~~modning~~ i en bidrags sag ~~afvises~~, hvis parterne har indgået en værnetingsaftale om, at sagen skal behandles i en anden EU-medlemsstat. Derimod skal [Statsforvaltningen Familieretshuset](#) se bort fra en værnetingsaftale, hvorefter sagen skal behandles i en ikke-EU-medlemsstat. Værnetingsaftaler, der er omfattet af Luganokonventionen af 2007, [jf. \(se punkt 5\)](#), skal dog efter [artikel 4, stk. 4](#), respekteres, medmindre aftalen vedrører bidrag til børn, der ikke er fyldt 18 år.

Efter [artikel 4, stk. 2](#), skal en værnetingsaftale være indgået skriftligt. Med ”skriftligt” sidestilles enhver elektronisk meddelelse, som varigt dokumenterer aftalen.

Ved siden af disse formelle muligheder for at indgå værnetingsaftaler giver artikel 5 parterne mulighed for at indgå en ”stiltiende værnetingsaftale” om behandlingen af en bestemt sag. [Der henvises til \(se punkt 4.2.2\)](#).

4.2.2. Kompetence baseret på sagsøgtes fremmøde – ”stiltiende værnetingsaftaler” (artikel 5)

En myndighed, der ellers ikke ville have kompetence til at behandle en sag, bliver efter artikel 5 kompetent, når sagsøgte giver møde for myndigheden, medmindre sagsøgte giver møde for at bestride myndighedens kompetence.

Kompetence efter denne bestemmelse bygger på, at parterne direkte eller indirekte indgår en ”stiltiende værnetingsaftale” på den måde, at sagsøgte ikke protesterer mod, at sagen behandles af den pågældende myndighed. Når der er indgået en ”stiltiende værnetingsaftale”, betyder det, at den myndighed, der behandler sagen, får international kompetence hertil, selvom den ellers ikke ville have haft det. Det er uden betydning, at sagsøgte senere protesterer mod kompetencen. Denne mulighed for at indgå ”stiltiende værnetingsaftaler” gælder ved siden af de formelle regler om værnetingsaftaler i artikel 4. [Der henvises til \(se punkt 4.2.1\)](#).

Inden ²stiltiende værnetingsaftaler² beskrives nærmere bemærkes, at efter artikel 10 skal en myndighed ²på ²embeds vegne² erklære sig inkompetent², hvis den pågældende myndighed ikke har international kompetence til at behandle sagen efter reglerne i underholdspligtforordningen. Dette betyder, at myndigheden af egen drift skal undersøge, om den har international kompetence til at behandle en sag, og at myndigheden skal afvise sagen, hvis myndigheden ikke har international kompetence.

Afgørelsen af, om der foreligger en ²stiltiende værnetingsaftale², kræver stillingtagen til følgende spørgsmål, ikke mindst i relation til bidragsager der behandles af offentlige myndigheder:

- Hvad forstås ved ²giver møde²?
- På hvilket tidspunkt skal sagsøgte senest protestere mod kompetencen?
- Hvordan skal protesten fremsættes?
- Hvilken betydning har det, [afhvis](#) sagsøgte ikke er blevet vejledt om reglerne om ²stiltiende værnetingsaftaler²?

Når en sag behandles på skriftligt grundlag, svarer sagsøgte første svar i sagen til det tidspunkt, hvor sagsøgte ²giver møde² [i sager, der behandles mundtligt](#). Det er i et vist omfang overladt til national ret at fastlægge, hvornår sagsøgte ²giver møde² eller afgiver sit første svar. Forvaltningsretten i Danmark indeholder ikke regler herom i relation til [Statsforvaltningens](#) skriftlige behandling af bidragsager. Første svar fra modparten (sagsøgte) er i relation til artikel 5 ikke nødvendigvis det første brev, som [Statsforvaltningen Familieretshuset](#) modtager fra modparten, f.eks. hvis modparten alene anmoder om aktindsigt eller udsættelse af svarfristen. Derimod må det betragtes som modpartens første svar, når modparten protesterer mod bidragskravet, i hvert fald når [dette brev herom](#) ikke indeholder meddelelse om, at protesten vil blive uddybet senere. Indeholder et sådan brev ikke en protest mod [Statsforvaltningens Familieretshusets](#) internationale kompetence, er der som udgangspunkt indgået en stiltiende værnetingsaftale.

Det kan ikke fuldstændigt udelukkes, at en senere fremsat protest mod kompetencen vil kunne betragtes som rettidig, dvs. en protest der ikke er fremsat i ²første svar². Dette vil formentlig kræve, at protesten fremsættes kort tid efter sagens start og på et tidspunkt, hvor sagen ikke nærmer sig sin afslutning. Protesten vil betyde, at der ikke er indgået en ²stiltiende værnetingsaftale², således at sagen kan afvises på grund af manglende international kompetence. Dommene [gengivet i U1993.-792-V](#) og [U2000.706-Ø](#) er i overensstemmelse med dette, men de to domme er muligvis ikke [længere](#) udtryk for gældende ret.

Der stilles ikke krav til, hvordan protesten skal fremsættes. Protesten kan således fremsættes både mundtligt og skriftligt, herunder ved en e-mail eller [ved en Familieretshusets digitale postkasse](#).

Da [indgåelse af en stiltiende værnetingsaftalebestemmelsen](#) kan være meget indgribende over for modparten, kan der ikke stilles store krav til, hvor udtrykkelig protesten skal være. Dette kan illustreres ved følgende eksempel:

En far, der boede i Danmark, ansøgte Statsforvaltningen om nedsættelse af et børnebidrag, der var fastsat ved dom i Østrig, hvor moderen og barnet fortsat boede. Statsforvaltningen nedsatte bidraget. Ankestyrelsen ophævede afgørelsen, da Statsforvaltningen ikke havde haft international kompetence til at behandle ansøgningen om nedsættelse af bidraget. Under Statsforvaltningens behandling af sagen var moderen blevet varslet om ansøgningen og anmodet om at fremsætte bemærkninger til den. Varslingen var foregået gennem den danske ambassade i Wien. Ambassaden oplyste følgende:
”... at man har bedt [moren] om en udtalelse. [Moren] har imidlertid ikke svaret på ambassadens henvendelse, men hendes nuværende mand meddelte telefonisk til undertegnede, at man ikke vil udtale sig i sagen, idet denne bliver forvaltet af en ‘Sachwalter’ ved Wiens Byret.”
Ankestyrelsen fastslog, at dette svar må forstås som en protest mod, at Statsforvaltningen behandlede

sagen, da denne blev behandlet ved de østrigske domstole, dvs. en indsigelse mod Statsforvaltningens internationale kompetence. Der var således ikke indgået en ”stiltiende værnetingsaftale”.
(Eksemplet bygger på afgørelsen TFA 1998.213)

[Ankestyrelsen har fastslået, at d](#)Det er uden betydning for indgåelse af en ”stiltiende værnetingsaftale”, at modparten ikke er blevet vejledt om reglerne om ”stiltiende værnetingsaftaler”. Dette kan illustreres ved følgende [begrundelse i en bidragsafgørelse eksempel](#):

”Vi har endvidere lagt vægt på, at [artikel 5 i underholdspligtforordningen] efter sin ordlyd er meget klar, og at bestemmelsen ikke giver mulighed for at udskyde fristen for indsigelser, hverken på grund af ukendskab til kompetencereglerne, manglende vejledning eller lignende.

[...]

Vedrørende spørgsmålet om virkningen af [Statsforvaltningens] manglende undersøgelse af sin kompetence bemærkes, at manglende international kompetence i almindelighed medfører, at den trufne afgørelse erklæres ugyldig. Dette princip kan imidlertid ikke finde anvendelse i nærværende sag, hvor kompetencereglen netop bygger på, at myndigheden som udgangspunkt ikke havde kompetence til at behandle sagen. Det bemærkes i den forbindelse, at [artikel 5 i underholdspligtforordningen] efter sin ordlyd ikke er forbeholdt situationer, hvor myndigheden ikke har mulighed for at se, at den ikke har kompetence til at behandle sagen. Også set i relation til [artikel 10 i underholdspligtforordningen], hvorefter myndigheden skal påse sin kompetence, må det afvises, at manglende undersøgelse af egen kompetence i denne situation kan medføre ugyldighed.”
(Eksemplet bygger på afgørelsen TFA 1998.451)

Østre Landsret har ved dom af 13. december 2010 (13. afdeling, B-846-10) bekræftet denne retsopfattelse.

Som det fremgår af ovenstående, er det meget vigtigt, at [Statsforvaltningen Familieretshuset](#) undersøger sin internationale kompetence til at behandle sagen straks ved modtagelsen af en ny ansøgning, hvis en af parterne har en relevant tilknytning til udlandet. Hvis der er tvivl om kompetencen, skal kompetencespørgsmålet undersøges nærmere, inden modparten underrettes om ansøgningen.

[Statsforvaltningen Familieretshuset](#) kan i den forbindelse anmode ansøgeren om at dokumentere – eller i hvert fald sandsynliggøre – at [Statsforvaltningen Familieretshuset](#) har international kompetence. Kan ansøgeren ikke dokumentere eller sandsynliggøre dette, bør ansøgningen afvises, eventuelt med orientering om muligheden for at indgå en skriftlig værnetingsaftale. Hvis det ikke kan udelukkes, at

[Statsforvaltningen Familieretshuset](#) har kompetence, må [Statsforvaltningen Familieretshuset](#) i varslingen anmode om modpartens bemærkninger til kompetencespørgsmålet. Modparten skal ved tvivl om kompetencen altid orienteres om kompetencereglerne, således at modparten får mulighed for at undgå at blive omfattet af reglen om ”stiltiende værnetingsaftaler”, hvis modparten ikke ønsker sagen behandlet i Danmark. Dette kan illustreres ved følgende eksempel:

En far ansøger [Statsforvaltningen Familieretshuset](#) om nedsættelse af et børnebidrag. Han oplyser [i ved ansøgningens skemaet](#), at moren og barnet har adresse i Frankrig. Dette er i overensstemmelse med oplysningerne i CPR-registret. På forespørgsel fra [Statsforvaltningen Familieretshuset](#) oplyser faren, at moren studerer i Frankrig. Han ved ikke, hvor længe moren vil opholde sig i Frankrig.
[Familieretshuset Statsforvaltningen](#) er herefter ikke i stand til at afgøre kompetencespørgsmålet uden nærmere undersøgelse af morens tilknytning til henholdsvis Frankrig og Danmark. Afklaring af dette kræver nærmere oplysninger fra moren.

[Familieretshuset Statsforvaltningen](#) må derfor varsle moren om ansøgningen og bede hende redegøre for sin bopælsituation. [Familieretshuset Statsforvaltningen](#) skal samtidig orientere hende om

kompetencereglerne, herunder om ²stiltiende værnetingsaftaler².

4.2.3. Subsidiær kompetence – begge parter er danske statsborgere ([artikel 6](#))

I situationer, hvor der ikke er kompetence til at behandle en bidragssag i en EU-medlemsstat efter artikel 3-5, kan [Statsforvaltningen Familieretshuset](#) efter [artikel 6](#) behandle en ansøgning om fastsættelse eller ændring af et bidrag, hvis begge parter er danske statsborgere.

4.2.4. ²Forum ~~n~~²Necessitatis² – kompetence i undtagelsessituationer ([artikel 7](#))

I situationer, hvor der ikke er kompetence til at behandle en bidragssag i en EU-medlemsstat efter artikel 3-6, kan [Statsforvaltningen Familieretshuset](#) efter [artikel 7](#) i undtagelsestilfælde behandle en ansøgning om fastsættelse eller ændring af et bidrag i følgende situationer:

- Sagen kan ikke med rimelighed anlægges eller føres i en stat uden for EU, som sagen er nært knyttet til, f.eks. den stat hvor ²sagsøgte² bor.
- Det viser sig umuligt at [få behandlet bidragssagen](#) i en stat uden for EU, som tvisten er nært knyttet til.

Det er endvidere en betingelse for kompetencen, at sagen har en tilstrækkelig tilknytning til Danmark.

Efter betragtning 16 i præamplenen til forordningen er formålet med bestemmelsen at afhjælpe [tilfældesituationer](#), hvor sagsøger befinder sig i en situation, hvor han eller hun ikke har adgang til domstolsprøvelse, dvs. ikke har reel mulighed for at få behandlet sin sag af [myndighederne i den domstol](#) i en stat, som sagen er nært knyttet til, f.eks. på grund af borgerkrig, eller når det ikke med rimelighed kan forventes af sagsøger, at denne anlægger eller fører en sag i denne stat. Efter betragtningen kan tilknytningen til den EU-medlemsstat, hvor ansøgningen indgives, f.eks. bestå i, at en af parterne er statsborger i denne stat. Betragtningen indeholder ikke en udtømmende redegørelse for de situationer, hvor en bidragssag kan behandles i [en EU-medlemsstat Danmark, men betragtningerne understreger,](#)

[Det må antages,](#) at anvendelsesområdet for bestemmelsen er snævert.

4.2.5. Litispendens og indbyrdes sammenhængende krav ([artikel 12 og 13](#))

Litispendensreglerne i artikel 12 skal hindre, at der på samme tidspunkt behandles sager om det samme retsforhold i flere EU-medlemsstater.

Hvis [Statsforvaltningen Familieretshuset](#) bliver opmærksom på, at en sag om samme bidragsspørgsmål verserer i en anden EU-medlemsstat, skal [Statsforvaltningen Familieretshuset](#) gøre følgende:

- Er sagen i den anden medlemsstat anlagt før [Statsforvaltningens Familieretshusets](#) modtagelse af den [pågældende ansøgning tilsvarende sag](#), skal [Statsforvaltningen Familieretshuset](#) udsætte behandlingen af sin sag. Når den myndighed, der først modtog sagen, endeligt har afgjort, at den har kompetence til at behandle den, [skal Statsforvaltningen afvise den danske sag afvise sin sag](#). Afviser den udenlandske myndighed sagen, skal [Statsforvaltningen Familieretshuset](#) fortsætte behandlingen af sin sag.
- Modtog [Statsforvaltningen Familieretshuset](#) sagen, før den tilsvarende sag blev anlagt i den anden EU-medlemsstat, skal [Statsforvaltningen Familieretshuset](#) hurtigst muligt [tage stilling til afgøre](#), om [Familieretshuset](#) har international kompetence til at behandle sagen.

[Denne afgørelse begrundes og meddeles begge parter, der skal orienteres om, at afgørelsen kan påklages til Ankestyrelsen. Dette betyder, at det i nogle situationer kan være nødvendigt for Statsforvaltningen at træffe](#)

[afgørelse om international kompetence, uden at der derved samtidig bliver taget stilling til bidragsspørgsmålet.](#)

Tilsvarende gælder efter artikel 13 ved ²indbyrdes sammenhængende krav², hvorved forstås krav, der er så snævert forbundne, at det er ønskeligt at behandle og påkende dem samtidig for at undgå risiko for uforenelige afgørelser, hvis kravene blev afgjort hver for sig.

Sager, der er anlagt i stater, der ikke er medlemmer af EU, har ikke betydning for spørgsmål om litispændes og ²indbyrdes sammenhængende krav². [Statsforvaltningen En ansøgning kanskal](#) derfor ikke afviser [en sag](#) under henvisning til, at der inden den danske sag i en ikke-EU-medlemsstat er anlagt en sag om det samme krav, eller at der i en ikke-EU-medlemsstat verserer en anden bidragssag, der hænger sammen med den sag, som [Statsforvaltningen Familieretshuset](#) behandler. Det er uden betydning, om den afgørelse, der vil blive truffet i udlandet, vil kunne anerkendes i Danmark, f.eks. efter Haagerkonventionen af 2. oktober 1973 om anerkendelse og fuldbyrdelse af afgørelser om underholdsplicht. Se dog punkt 5 om bidragssager, der behandles i Island, Norge eller Schweiz.

Det afgøres efter forordningens artikel 9, hvornår en sag er ²anlagt². Hvis [Statsforvaltningen Familieretshuset](#) er i tvivl om, hvornår en [sag er anlagt myndighed](#) i en anden EU-medlemsstat [har modtaget en ansøgning](#), kan [Statsforvaltningen Familieretshuset](#) indhente oplysninger herom fra den pågældende myndighed.

4.2.6. Modkrav

Underholdsplichtforordningen indeholder ikke særlige kompetenceregler for modkrav, dvs. et krav – typisk i form af en ny ansøgning – som modparten fremsætter over for en myndighed, der i forvejen behandler en bidragssag mellem parterne.

[Statsforvaltningen Familieretshuset](#) har derfor kun kompetence til at behandle en ny [bidragsansøgning](#), som modparten indgiver under behandlingen af [en bidragssagen](#), hvis [Statsforvaltningen Familieretshuset](#) har kompetence til at behandle ansøgningen efter kompetencereglerne i forordningen.

Se tilsvarende om nye ansøgninger eller krav i punkt 4.3.6.

4.3. Andre spørgsmål m.v. af betydning for kompetencereglerne

4.3.1. Bopæl (²sædvanligt opholdssted²)

I kompetencereglerne i underholdsplichtforordningen [er tilknytningskravet anvendes](#) ikke ²bopæl², men ²sædvanligt opholdssted² (²habitual residence²). På grund af en fejl [ved oversættelsen af forordningen til dansk](#) står der ~~dog~~ ²sædvanlig bopæl² i stedet for ²sædvanligt opholdssted² [i den danske sprogversion af forordningen](#).

Efter [bemærkningerne til § 15, nr. 15, i lovforslag L 91, fremsat den 7. november 2018 til lov om ændring af forældreansvarsloven og lov om ægteskabs indgåelse og opløsning \(Ændringer som følge af lov om Familieretshuset og skærpet fokus på beskyttelsen af barnet i sager efter forældreansvarsloven\) \(Folketingstidende 2018-2019, A, L 91, som fremsat, side 148\) vedrørende § 448 g i retsplejeloven forarbejderne til lov nr. 434 af 8. maj 2006 om Haagerbørnebeskyttelseskonventionen](#) svarer ²sædvanligt opholdssted² nogenlunde til bopælsbegrebet i [§ 235, stk. 1 og 2, i retsplejelovens § 235, stk. 1 og 2](#). Dette er nærmere beskrevet i vejledning om international kompetence i sager om forældremyndighed, barnets bopæl, samvær m.v.

²²Bopæl²² i retsplejelovens § 235, stk. 1 og 2, fortolkes som det sted, hvor man har sit hjem, hvor ens ejendele i almindelighed befinder sig, og hvor man opholder sig, når man ikke af særlige grunde opholder sig et andet sted, f.eks. på grund af sygdom, ferie, studie- eller forretningsrejse eller fængselsophold. Det er således udgangspunktet, at man har bopæl i Danmark, hvis tilknytningen hertil er mindst ligeså stærk som til udlandet.

Bopæl i Danmark kan opgives ved at tage bopæl i udlandet. En person med bopæl i Danmark opgiver således sin bopæl her i landet, ~~når han ved at~~ tager bopæl i udlandet og ikke længere har ~~ve~~ en tilsvarende stærk tilknytning til Danmark. Det er dog muligt at have bopæl i mere end én stat.

Ved afgørelsen af, om et barn har bopæl i Danmark, skal der tages udgangspunkt i barnets egen situation. Børn kan således have en bopæl, der er forskellig fra deres forældres bopæl. Forældrenes bopæl kan dog have betydning ved fastlæggelsen af barnets bopæl.

Et barn kan erhverve bopæl i en anden stat i det øjeblik, barnet – eventuelt sammen med sin familie – flytter fra en stat til en anden. Om der er tale om et egentligt/permanent skift af bopæl, beror på en konkret vurdering.

Et barn kan have bopæl i Danmark, selvom det opholder sig i et andet land. Omvendt har et barn, der opholder sig i Danmark, ikke nødvendigvis bopæl her. Eksempelvis kan der ved kostskoleophold opstå spørgsmål om, hvorvidt barnet har bopæl i det land, hvor skolen ligger, eller i det land, hvor barnet boede inden skoleopholdet.

Som udgangspunkt medfører et barns midlertidige fravær fra det land, hvor barnet har bopæl, f.eks. på grund af ferie, skolegang eller udøvelse af samvær, ikke nogen ændring i barnets bopæl. Drejer det sig om et længerevarende skoleophold, f.eks. kostskole el.lign., beror det på et konkret skøn, om barnet har bopæl eller kun ophold i det pågældende land.

Et barn, der alene har midlertidigt ophold i Danmark, f.eks. turistvisum, har som udgangspunkt ikke bopæl i Danmark.

Det er principielt uden betydning for vurderingen af, om et barn har bopæl i Danmark, om barnet i CPR-registret er registreret med en aktuel bopæl her i landet.

I relation til barnets bopæl, når barnet er blevet bortført til en anden EU-medlemsstat, har EU-Domstolen i sagen C-85/18 udtalt følgende:

”På baggrund af det ovenstående som helhed bør de forelagte spørgsmål besvares med, at artikel 10 i forordning nr. 2201/2003 og artikel 3 i forordning nr. 4/2009 skal fortolkes således, at i en sag som den i hovedsagen omhandlede, hvori et barn, der havde sit sædvanlige opholdssted i en medlemsstat, er blevet fjernet ulovligt af en af sine forældre til en anden medlemsstat, har retterne i denne anden medlemsstat ikke kompetence til at træffe afgørelse om en anmodning om forældremyndigheden over eller om fastsættelse af et underholdsbidrag til det pågældende barn, når der ikke foreligger nogen oplysninger om, at den anden forælder har affundet sig med fjernelser af barnet eller har indgivet en anmodning om tilbagegivelse af det.”

Der er således ikke kompetence i Danmark til at behandle en sag om børnebidrag, når barnet ulovligt er blevet bortført til eller tilbageholdes i Danmark. Omvendt er der kompetence i Danmark til at behandle en sag om børnebidrag, når barnet ulovligt er blevet bortført fra Danmark til et andet land eller ulovligt tilbageholdes i et andet land. Det må antages, at dette kun gælder, indtil der er truffet endelig afgørelse om, at barnet ikke skal tilbagegives. Om ulovlig børnebortførelse eller tilbageholdelse henvises til vejledning om international kompetence i sager om forældremyndighed, barnets bopæl, samvær m.v.

4.3.2. Hvornår skal betingelserne for kompetence være opfyldte?

Den internationale kompetence fastlægges efter forholdene ved sagens start (²sagsanlægget²). Sagen skal ~~således~~ behandles færdig der, hvor den med rette er startet, også selvom en af parterne eller begge parter flytter under behandlingen af sagen, og selvom en ~~status- eller forældreansvars- eller status~~sag afsluttes.

Adgangen til domstolsprøvelse~~Klageadgang~~ bevares trods flytning m.v., da ~~klagesagen~~domstolsprøvelsen må anses for at være en forlængelse af den oprindelige sag.

Familieretshuset har også fortsat kompetence til at behandle en bidragssag~~Det samme gælder situationer, hvorhvis Statsforvaltningen~~Familieretshuset efter § 41, stk. 3, i Familieretshusloven genoptager en påklaget afgørelse, som en part har anmodet om at få indbragt for retten efter bidragsbekendtgørelsens § 18, eller hvorhvis familieretten~~Ankestyrelsen~~ hjemviser en sag til Familieretshuset til fornyet behandling, selvom Familieretshuset på tidspunktet for~~hos Statsforvaltningen~~genoptagelsen eller hjemvisningen i øvrigt ikke havde international kompetence til at behandle sagen.

Se artikel 9 om, hvornår en sag anses for anlagt, jf. punkt 4.2.5.

4.3.3. Valgfrihed

Hvis kompetencereglerne giver mulighed for at anlægge en sag i flere lande, har sagsøgeren som udgangspunkt fuldstændig valgfrihed til at bestemme, i hvilket land sagen skal behandles, f.eks. ud fra en vurdering af hvor der vil være størst økonomisk fordel, eller hvor det processuelt er nemmest at få behandlet sagen. Sagsøger har således mulighed for at foretage ²forum-shopping².

Dette indebærer, at en ansøgning om bidragsmyndighed ikke må afvises ~~at behandle en sag~~, alene fordi sagansøgningen også vil kunne behandles ~~af myndighederne~~ i et andet land.

4.3.4. Hvem er part i sagen?

4.3.4.1. Børnebidrag

Efter børnebidragslovens § 18, stk. 1, tilkommer børnebidrag barnet, og det er barnet, der er part i en sag om børnebidrag. Det er dog efter lovens § 18, stk. 2, ikke barnet, men udelukkende den der afholder udgifterne ved barnets forsørgelse, der har ret til at kræve bidrag fastsat og til at indkræve bidraget.

I relation til anvendelsen i Danmark af kompetencereglerne i underholdspligtforordningen i en sag om børnebidrag er det barnet, der er ²bidragsmodtager². Ved afgørelsen af spørgsmål om international kompetence i børnebidragsager er det således barnet, der er henholdsvis sagsøger og sagsøgte. Der henvises til ~~(se~~ punkt 4.1.1-4.1.3). Dette vil sædvanligvis ikke give problemer, fordi barnet og bidragsmodtageren som oftest bor sammen. I situationer, hvor bidragsmodtageren og barnet ikke opholder sig i samme land, f.eks. hvis barnet er på efterskole, kostskole eller lignende i et andet land, skal der dog tages stilling til, hvor barnet har bopæl. Til illustration kan nævnes følgende eksempel:

Moren bor i Tyskland, og barnet er på efterskole i Danmark. Barnet har hidtil boet hos moren i Tyskland.
Faren ønsker børnebidraget nedsat. Barnet er berettiget til bidraget og derved rette sagsøgte efter artikel 3, litra a.
Denne sag kan behandles i Danmark, hvis barnet har bopæl her. Når barnet har adresse eller lignende i Danmark, skal Statsforvaltningen~~Familieretshuset~~ undersøge, om barnet opfylder betingelserne i

[forordningen for at have](#) bopæl i Danmark.

Se [nærmere](#) punkt 4.3.1 om [forståelsen af begrebet](#) "bopæl".

Selvom en sag kan behandles i Danmark, fordi barnet bor her, skal [Statsforvaltningen Familieretshuset](#) sendes varslings og anden brevveksling til den pågældende forælder i udlandet.

4.3.4.2. Ægtefællebidrag

Ved ægtefællebidrag er det ægtefællerne, der er parter i sagen.

I det omfang det offentlige har overtaget forsørgelsen af bidragsmodtageren, [bliver det offentlige part i sagen henvises til](#) (se punkt 4.3.5).

4.3.5. Offentlige krav på underholdsbidrag

Efter artikel 64, stk. 2, er en offentlig myndigheds ret til at handle på vegne af en person, der er berettiget til underholdsbidrag, eller til at anmode om godtgørelse af ydelser, der er udbetalt til den bidragsberettigede i stedet for underholdsbidrag, undergivet den lov, der gælder for myndigheden. Dette indebærer bl.a., at når en offentlig myndighed i Danmark har overtaget forsørgelsen af bidragsmodtageren (barnet eller den bidragsberettigede ægtefælle) og dermed er indtrådt i retten til at kræve bidrag fastsat eller forhøjet, bliver myndigheden [i et vist omfang](#) part i sagen.

Myndigheden indtræder dog ikke fuldt ud i bidragsmodtagerens retsstilling. Således kan en myndighed – i modsætning til bidragsmodtageren – ikke ansøge om bidrag i det land, hvor myndigheden har hjemsted, jf. artikel 3, litra b, der kun gælder for "den bidragsberettigede". Dette skyldes, at efter artikel 64, stk. 1, omfatter "den bidragsberettigede" kun offentlige myndigheder, når det drejer sig om fuldbyrdelse af en bidragsafgørelse i en anden EU-medlemsstat. En dansk kommune, der har overtaget forsørgelsen af et barn, kan derfor [normalt](#) kun ansøge [Statsforvaltningen Familieretshuset](#) om fastsættelse af bidrag, hvis bidragsbetaleren bor i Danmark, jf. artikel 3, litra [a2](#). [Der henvises til punkt 4.1.2.](#)

4.3.6. Nye oplysninger eller krav under behandlingen af en bidrags sag

Under [Statsforvaltningens Familieretshuset](#)'s behandling af en bidrags sag kan en part fremkomme med en ny ansøgning. Som udgangspunkt inddrages ansøgningen i den verserende sag. Dette gælder dog ikke, hvis [Statsforvaltningen Familieretshuset](#) ikke har kompetence til at behandle ansøgningen efter kompetencereglerne i forordningen, fordi der ikke på ansøgningstidspunktet er den fornødne tilknytning til Danmark til, at der er international kompetence til at behandle den nye ansøgning. Dette kan skyldes, at "sagsøgte" eller "bidragsmodtageren" ikke (længere) bor i Danmark, hvis kompetencen skal afgøres efter artikel 3, litra a eller [artikel 3, litra b](#), eller at den sag hos [Statsforvaltningen Familieretshuset](#) om forældreansvar eller retlig status, der dannede grundlag for den verserende sag efter artikel 3, litra c eller d, er afsluttet.

[I disse situationer afviser Statsforvaltningen at behandle ansøgningen, selvom ansøgningen indgives i forbindelse med behandlingen af en verserende bidrags sag mellem samme parter.](#) Dette gælder ansøgninger fra både den oprindelige ansøger og fra modparten.

Uanset dette [fortsætter færdig behandler](#) [Statsforvaltningen Familieretshuset](#) [behandling af](#) den oprindelige sag.

Det samme gælder, hvis en part fremsender nye oplysninger, der er af en sådan karakter, at der reelt er tale om en ny ansøgning. Dette kan illustreres med følgende eksempel:

Statsforvaltningen afslog en ansøgning fra faren om at nedsætte børnebidraget. Statsforvaltningen var på tidspunktet for afgørelsen ikke bekendt med, at moren og børnene boede i England. Faren påklagede afgørelsen til Ankestyrelsen.

Under behandlingen af klagesagen blev det fastslået, at moren boede i England. Faren, der var selvstændig erhvervsdrivende, sendte et nyt regnskab til styrelsen som dokumentation for indtægtsnedgang. Styrelsen stadfæstede Statsforvaltningens afgørelse ud fra oplysningerne om parternes økonomiske forhold på tidspunktet for Statsforvaltningens afgørelse. Samtidig afviste styrelsen at tage stilling til, om bidragene på baggrund af de nye oplysninger skulle nedsættes for fremtiden, da fremsendelsen af de nye oplysninger måtte opfattes som en ny ansøgning om nedsættelse af bidragene. En sådan ansøgning kunne kun behandles af de engelske myndigheder, fordi barnet – sagsøgte – boede i England, jf. artikel 3, litra a.

(Eksemplet bygger på Civilretsdirektoratets afgørelse, j.nr. 1993-460-535)

4.3.7. Lovvalg

Når danske myndigheder har kompetence til at behandle en bidragssag, behandles og afgøres den efter dansk ret uanset parternes eller sagens tilknytning til udlandet.

Dansk ret giver ikke parterne mulighed for at aftale, at en bidragssag skal afgøres efter udenlandsk ret.

Dette gælder også situationer, hvor der tidligere er truffet en bidragsafgørelse i udlandet efter udenlandsk ret, og en af parterne nu anmoder om ændring af det bidrag, der er fastsat ved den afgørelse. Selvom den tidligere afgørelse er truffet efter udenlandsk ret, afgøres spørgsmålet om ændring af bidraget således efter dansk ret. Tilsvarende gælder ved udenlandske aftaler om bidrag. [Se dommen gengivet i TFA 2015.315.](#)

Danmark har ikke tilsluttet sig Haagerprotokollen af 23. november 2007 om, hvilken lov der skal anvendes på underholdspligt, og artikel 15 i underholdspligtforordningen, der henviser til denne protokol, gælder derfor ikke for Danmark.

5. Luganokonventionen af 2007

~~[Luganokonventionen af 2007](#) (Konvention af 30. oktober 2007 om retternes kompetence og om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser på det civil- og handelsretlige område ([Luganokonventionen af 2007](#))) indeholder også regler om international kompetence i bidragssager, der gælder for Danmark, jf. [lov om anerkendelse og fuldbyrdelse af visse udenlandske retsafgørelser m.v. på det civil- og handelsretlige område. Konventionen er optrykt som bilag 3 til loven bekendtgørelse nr. 1342 af 10. december 2009 om anvendelse af lov om Bruxelles I forordningen m.v. på konventionen af 30. oktober 2007 om retternes kompetence og om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser på det civil- og handelsretlige område \(Luganokonventionen\).](#)~~

Konventionens regler om international kompetence i bidragssager anvendes ikke i forhold til de øvrige EU-medlemsstater, da underholdspligtforordningen her har "forrang" for konventionen.

Kompetencereglerne anvendes kun i forhold til de øvrige medlemmer af Luganokonvention: Island, Norge og Schweiz. Konventionens betydning i forhold til disse tre stater er dog begrænset. Dette skyldes, at underholdspligtforordningen regulerer [statsforvaltningernes Familieretshusets](#) internationale kompetence,

uanset hvor parterne bor. [Der henvises til](#) (se punkt 4.1). Dette gælder også, hvis en part bor i en af de tre Luganokonventionsstater.

Luganokonventionen kan dog have betydning i forhold til:

- Værnetingsaftaler: [Der henvises til](#) (se punkt 4.2.1).
- Litispendes og sammenhængende krav: Det er uafklaret, om en sager, der er anlagt i en Luganokonventionsstat, har betydning for spørgsmål om litispendedes og ²²indbyrdes sammenhængende krav. [Der henvises til](#) (se punkt 4.2.5).

6. Bidragsager, hvor der allerede foreligger en udenlandsk bidragsafgørelse eller -aftale

Dette afsnit handler ikke om international kompetence, men om [Statsforvaltningens Familieretshusets behandling/håndtering](#) af en ansøgning om ændring af størrelsen af et bidrag, der er fastsat eller aftalt i en anden EU-medlemsstat.

6.1. Anerkendelse af udenlandske afgørelser og aftaler om bidrag

Udenlandske afgørelser og aftaler om bidrag anerkendes i Danmark efter en række konventioner og forordninger m.v. [Der henvises til vejledning om opkrævning og inddrivelse i Danmark af udenlandske krav på børne- og ægtefællebidrag m.v.](#) Dette er ikke til hinder for, at [Statsforvaltningen Familieretshuset](#) tager stilling til en ansøgning om ændring af det bidrag, der er fastsat ved den udenlandske afgørelse eller aftale. En ændring af bidraget skal dog respektere den udenlandske afgørelse, således at en eventuel ændring af bidraget tidligst kan tillægges virkning fra et tidspunkt, der ligger efter den udenlandske afgørelse.

Det er uafklaret, i hvilket omfang der ved en afgørelse om ændring af det bidrag, der er fastsat ved en udenlandsk afgørelse, kan stilles krav om forandrede forhold. Det må dog i hvert fald antages, at en udenlandsk afgørelse vil kunne ændres, selvom de økonomiske forhold ikke er forandrede, når der er gået en vis tid, siden den udenlandske afgørelse blev truffet. Dette kan illustreres med følgende eksempel:

Ankestyrelsen fastslog, at Statsforvaltningen efter artikel 3, litra a, i underholdspligtforordningen havde haft international kompetence til at nedsætte et ægtefællebidrag, der var fastsat ved dom i Luxembourg, fordi bidragsmodtageren (sagsøgte) boede i Danmark. Det var uden betydning, at forholdene ikke var ændret i forhold til 1992, hvor dommen var afsagt. (Eksemplet bygger på TFA 2007.413)

Ændringsafgørelse i en sag, hvor der tidligere er truffet afgørelse i en anden [EU](#)-medlemsstat, bør fremstå som en ændring af størrelsen af det bidrag, der er fastsat ved den udenlandske afgørelse. Det danske bidragsdokument bør derfor indeholde en bemærkning om, at der er tale om ændring af den udenlandske afgørelse. Det skal således være fuldstændigt klart, at bidragsbetaleren indtil det tidspunkt, hvor ændringen af bidraget træder i kraft, skal betale bidrag efter den udenlandske afgørelse, og at bidragsbetaleren fra og med ændringstidspunktet alene skal betale bidrag efter den danske afgørelse.

[Det er uafklaret, om a](#)Anerkendelse af en udenlandsk [bidrags](#)afgørelse eller [-aftale](#) indebærer [muligvis](#), at [det](#) fastsatte eller aftalte bidrag ikke kan ændres, hvis afgørelsen eller aftalen er uforanderlig i afgørelses- [eller](#) [aftale](#)landet.

6.2. En udenlandsk bidragsafgørelse eller -aftale, der ikke anerkendes i Danmark

Er der tale om ændring af et bidrag, der er fastsat ved en udenlandsk bidragsafgørelse [eller -aftale](#), der ikke anerkendes i Danmark, ses der bort fra den udenlandske afgørelse [eller aftale](#). Dette kan illustreres med følgende eksempel:

En far var pålagt at betale børnebidrag efter en cubansk retsafgørelse. Moren, der boede i Danmark, ansøgte Statsforvaltningen om forhøjelse af bidraget til det danske normalbidrag. Statsforvaltningen forhøjede bidraget til normalbidraget. Ved afgørelsen anerkendte Statsforvaltningen indirekte den cubanske afgørelse, da Statsforvaltningen behandlede sagen som en [ansøgningsmødning](#) om forhøjelse af et fastsat bidrag.

Moren påklagede afgørelsen og anmodede om, at faren skulle betale bidrag fra et tidligere tidspunkt. Ankestyrelsen konkluderede, at Danmark ikke var forpligtet til at anerkende den cubanske afgørelse, da der ikke var etableret et samarbejde herom mellem Cuba og Danmark. Ankestyrelsen hjemviste sagen og fastslog, at afgørelsen ikke skulle betragtes som en forhøjelse af et fastsat bidrag med den virkning, at forhøjelsen af bidraget først sker fra første forfaldsdag efter afgørelsen, jf. § 14 i bidragsbekendtgørelsen. I stedet skulle afgørelsen betragtes som en førstegangsfastsættelse af bidrag, dvs. med virkning fra ansøgningstidspunktet, jf. § 9 i bidragsbekendtgørelsen. (Eksemplet bygger på Familiestyrelsens afgørelse af 10. april 2007, j.nr. 06-550-03864)

6.3. Fastsættelse af bidrag efter dansk ret med henblik på forskudsvis udbetaling af normalbidraget efter børnetilskudsloven

Det fremgår af [en udtalelsen i sagen](#) TFA 2007.418/2, at en fransk afgørelse om børnebidrag ikke kan danne grundlag for forskudsvis udbetaling af normalbidraget efter [§ 11 kapitel 4](#) i lov om børnetilskud og forskudsvis udbetaling af børnebidrag, [jf. lovbekendtgørelse nr. 1095 af 7. oktober 2014 med senere ændringer](#). Det fremgår videre af udtalelsen, at der ikke er hjemmel til at få truffet en dansk bidragsafgørelse alene med henblik på at kunne få normalbidraget udbetalt forskudsvist. Se tilsvarende udtalelse i TFA 2001.68.

Disse udtalelser vedrørte situationer, hvor den udenlandske [bidragsafgørelse](#) anerkendes i Danmark. I begge situationer var det bidrag, der var fastsat ved den udenlandske afgørelse, [højerestørre](#) end det bidrag, der kunne forventes fastsat efter dansk ret. Der var således ikke reelt tale om [ansøgningsmødninger](#) om forhøjelse af det udenlandske bidrag, men om fastsættelse af et bidrag efter dansk ret alene med det formål at få normalbidraget forskudsvist udlagt i Danmark.

Udtalelserne [har ikke betydning](#) ~~gælder ikke~~ for situationer, hvor der er grundlag for at forhøje det bidrag, der er fastsat ved en udenlandsk afgørelse.

7. Sager om bidragstyper, der ikke kendes i Danmark

Som nævnt i punkt 3 omfatter underholdspligtforordningen typer af underholdsbidrag, der ikke kendes i dansk ret. Forordningens kompetenceregler kan føre til, at en sag om en sådan bidragstype kun kan behandles i Danmark. ~~—d~~Det kan dreje sig om fastsættelse eller ændring af et bidrag.

I Danmark [indgives ansøgninger om børne- og ægtefællebidrag til behandles bidragssager af Statsforvaltningen Familieretshuset](#), og det er derfor [også Statsforvaltningen Familieretshuset](#), der [indledningsvist](#) behandler sager om typer af underholdsbidrag, der ikke kendes i dansk ret.

Som nævnt i punkt 4.3.7. afgøres bidragssager efter dansk ret, når de behandles her i landet, uanset parternes eller sagens tilknytning til udlandet. Falder den pågældende type af underholdsbidrag ikke ind under de

dansk bidragsregler, må [behandlingen af ansøgningen](#) ~~Statsforvaltningen~~ afvises ~~at behandle sagen~~, fordi ~~Statsforvaltningen der~~ ikke ~~harer~~ saglig kompetence til at behandle ansøgningen [i Danmark](#).

Hvis den omhandlede type af underholdsbidrag er meget nært beslægtet med en type af bidrag, der kendes i dansk ret, bør det dog – efter en konkret vurdering – overvejes at anvende det pågældende danske regelsæt analogt.

8. ~~Grønland og Færøerne~~

Denne vejledning gælder ikke for ~~Grønland og Færøerne~~.

~~Kompetencereglerne i relation til Grønland og Færøerne findes i følgende bestemmelser:~~

~~—For Grønland findes kompetencereglerne i relation til børnebidrag i kapitel 26 i retsplejeloven for Grønland, [jf. \(lov nr. 305 af 30. april 2008\) med senere ændringer](#), og i § 13, stk. 3, i lov ~~nr. 197 af 16. juni 1962~~ for Grønland om børns retsstilling, [jf. lovbekendtgørelse nr. 805 af 30. juni 2015](#).~~

For ægtefællebidrag efter ægteskabsloven findes reglerne i § 285 i retsplejeloven for Grønland (~~lov nr. 305 af 30. april 2008~~) og i § 44, stk. 2, i anordning nr. 307 af 14. maj 1993 om ikrafttræden for Grønland af lov om ægteskabs indgåelse og opløsning [med senere ændringer](#).

For ægtefællebidrag efter retsvirkningsloven findes reglerne i [punkt](#) ~~pkt.~~ 1 i cirkulære nr. 182 af 28. november 1925 om beføjelserne efter retsvirkningsloven.

~~—For Færøerne findes kompetencereglerne i relation til børnebidrag i § 10 i bekendtgørelse nr. 7 af 14. januar 1961 om behandling af faderskabssager m.v., som sat i kraft ved bekendtgørelse nr. 368 af 30. november 1962. For ægtefællebidrag efter ægteskabsloven findes reglerne i pkt. 3 i cirkulæreskrivelse nr. 9554 af 8. november 2002 om international kompetence i sager om børne- og ægtefællebidrag. For ægtefællebidrag efter retsvirkningsloven findes reglerne i pkt. 1 i cirkulære nr. 182 af 28. november 1925 om beføjelserne efter retsvirkningsloven.~~

Børne- og Socialministeriet, den x. x 2019

Mai Mercado

/ Carina Fogt-Nielsen

Bilag 1

De relevante bestemmelser i underholdspligtforordningen

Bemærk at ²²sædvanlig bopæl²² (²²habitual residence²²) i flere af bestemmelserne i forordningen skulle have været oversat til ²²sædvanligt opholdssted²².

Uddrag af Rådets Forordning (EF) nr. 4/2009 af 18. december 2008 om kompetence, lovvalg, anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser og samarbejde vedrørende underholdspligt

”KAPITEL II

KOMPETENCE

Artikel 3

Generelle bestemmelser

De myndigheder, der er kompetente med hensyn til underholdspligt i medlemsstaterne, er:

- a) retten på det sted, hvor sagsøgte har sin sædvanlige bopæl, eller
- b) retten på det sted, hvor den bidragsberettigede har sin sædvanlige bopæl, eller
- c) den ret, der i henhold til den nationale lovgivning har kompetence til at påkende en sag vedrørende en persons retlige status, når anmodningen om underhold er accessorisk i forhold til denne sag, medmindre denne kompetence alene støttes på en af parternes nationalitet, eller
- d) den ret, der i henhold til den nationale lovgivning har kompetence til at påkende en sag vedrørende forældreansvar, når anmodningen om underhold er accessorisk i forhold til denne sag, medmindre denne kompetence alene støttes på en af parternes nationalitet.

Artikel 4

Valg af værneting

- 1) Parterne kan aftale, at nedennævnte ret eller retter i en medlemsstat skal være kompetente til at påkende allerede opståede eller fremtidige tvister mellem dem vedrørende underholdspligt:
 - a) en ret eller retterne i en medlemsstat, hvor en af parterne har sit sædvanlige opholdssted
 - b) en ret eller retterne i en medlemsstat, hvis nationalitet en af parterne har
 - c) med hensyn til underholdspligt mellem ægtefæller eller tidligere ægtefæller
 - i) den ret, der er kompetent til at afgøre en tvist i ægteskabssager, eller
 - ii) en ret eller retterne i den medlemsstat, på hvis område de havde deres sidste fælles sædvanlige opholdssted i en periode på mindst ét år.

Betingelserne i litra a), b), eller c) skal være opfyldte på det tidspunkt, hvor aftalen om værneting indgås, eller på det tidspunkt, hvor sagen indbringes for retten.

Det ved aftale udpegede værneting er enekompetent, medmindre parterne har bestemt andet.

- 2) En aftale om værneting skal være indgået skriftligt. Med "skriftligt" sidestilles enhver elektronisk meddelelse, som varigt dokumenterer aftalen om værneting.
- 3) Denne artikel finder ikke anvendelse på tvister vedrørende underholdsbidrag til børn under atten år.
- 4) Aftaler parterne, at en ret eller retterne i en medlemsstat, der er part i konventionen om retternes kompetence og om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser på det civil- og handelsretlige område, undertegnet den 30. oktober 2007 i Lugano, (i det følgende benævnt "Luganokonventionen"), har enekompetence, finder denne konvention anvendelse, hvis den pågældende stat ikke er en medlemsstat, undtagen på de i stk. 3 omhandlede tvister.

Artikel 5

Kompetence baseret på sagsøgtes fremmøde

For så vidt en ret i en medlemsstat ikke allerede er kompetent i medfør af andre bestemmelser i denne forordning, bliver den kompetent, når sagsøgte giver møde for den. Denne regel finder ikke anvendelse, såfremt sagsøgte giver møde for at bestride rettens kompetence.

Artikel 6

Subsidiær kompetence

Hvis ingen ret i en medlemsstat er kompetent i medfør af artikel 3-5, og ingen ret i en stat, der er part i Luganokonventionen, er kompetent i medfør af denne konvention, er retterne i den medlemsstat, hvis nationalitet begge parter har, kompetente.

Artikel 7

Forum necessitatis

Hvis ingen ret i en medlemsstat er kompetent i medfør af artikel 3-6, kan et medlemsstats retter i undtagelsestilfælde påkende tvisten, hvis en sag ikke med rimelighed kan anlægges eller føres eller viser sig umulig at føre i et tredjeland, som tvisten er nært knyttet til. Tvisten skal have en tilstrækkelig tilknytning til den medlemsstat, hvor den ret, ved hvilken sagen er anlagt, er beliggende.

Artikel 8

Begrænsning af sagsanlæg

- 1) Når en retsafgørelse er truffet i en medlemsstat eller en stat, som er kontraherende part i Haagerkonventionen af 2007, og den bidragsberettigede har sit sædvanlige opholdssted i denne stat, kan den bidragspligtige ikke anlægge sag med henblik på en ny eller ændret retsafgørelse i en anden medlemsstat, så længe den bidragsberettigede har sit sædvanlige opholdssted i den stat, hvor retsafgørelsen blev truffet.
- 2) Stk. 1 finder ikke anvendelse:
 - a) hvis parterne i overensstemmelse med artikel 4 har aftalt, at retterne i denne anden medlemsstat skal være kompetente
 - b) hvis den bidragsberettigede anerkender, at retterne i denne anden medlemsstat er kompetente, jf. artikel 5
 - c) hvis den kompetente myndighed i domsstaten, som er kontraherende part i Haagerkonventionen af 2007, ikke kan eller nægter at erklære sig kompetent til at ændre retsafgørelsen eller træffe en ny retsafgørelse, eller
 - d) hvis den retsafgørelse, der er truffet i domsstaten, som er kontraherende part i Haagerkonventionen af 2007, ikke kan anerkendes eller erklæres for eksigibel i den medlemsstat, hvor der påtænkes anlagt sag med henblik på at få truffet en ny eller ændret retsafgørelse.

Artikel 9

En sags anlæggelse ved retten

I dette kapitel anses en sag for anlagt ved en ret:

- a) på det tidspunkt, hvor det indledende processkrift i sagen eller et tilsvarende dokument indleveres til retten, forudsat at sagsøger ikke efterfølgende har undladt at træffe de foranstaltninger, der krævedes af ham, for at få dokumentet forkyndt for sagsøgte, eller
- b) hvis det indledende processkrift i sagen eller et tilsvarende dokument skal forkyndes, før det indleveres til retten, på det tidspunkt, hvor dette dokument modtages af den myndighed, der er ansvarlig for forkyndelsen, forudsat at sagsøger ikke efterfølgende har undladt at træffe de foranstaltninger, der krævedes af ham, for at få dokumentet indleveret til retten.

Artikel 10

Prøvelse af kompetencen

Anlægges der ved en ret i en medlemsstat en sag, som den pågældende ret ikke har kompetence til at påkende i medfør af denne forordning, erklærer retten sig på embeds vegne inkompetent.

Artikel 11

Prøvelse af sagens antagelse til påkendelse

- 1) Såfremt en sagsøgt, der har sit sædvanlige opholdssted i en anden stat end den medlemsstat, hvor sagen er anlagt, ikke giver møde, udsætter den kompetente ret sagen, indtil det er fastslået, at sagsøgte har haft mulighed for at modtage det indledende processkrift i sagen eller et tilsvarende dokument i så god tid, at han har kunnet varetage sine interesser under sagen, eller at alle hertil fornødne foranstaltninger har været truffet.
- 2) Artikel 19 i forordning (EF) nr. 1393/2007 anvendes i stedet for stk. 1 i denne artikel, såfremt det indledende processkrift i sagen eller et tilsvarende dokument skal fremsendes fra én medlemsstat til en anden i medfør af nævnte forordning.
- 3) Finder forordning (EF) nr. 1393/2007 ikke anvendelse, anvendes artikel 15 i Haagerkonventionen af 15. november 1965 om forkyndelse i udlandet af retslige og udenretslige dokumenter i sager om civile eller kommercielle spørgsmål, såfremt det indledende processkrift i sagen eller et tilsvarende dokument skal fremsendes til udlandet i medfør af nævnte konvention.

Artikel 12

Litispændens

- 1) Såfremt krav, der har samme genstand og hviler på samme grundlag, fremsættes mellem de samme parter for retter i forskellige medlemsstater, udsætter enhver anden ret end den, ved hvilken sagen først er anlagt, på embeds vegne sagen, indtil denne rets kompetence er fastslået.
- 2) Når det er fastslået, at den ret, ved hvilken sagen først er anlagt, er kompetent, erklærer enhver anden ret sig inkompetent til fordel for den første.

Artikel 13

Indbyrdes sammenhængende krav

- 1) Såfremt sager vedrørende krav, som er indbyrdes sammenhængende, verserer for retter i forskellige medlemsstater, kan enhver anden ret end den, ved hvilken sagen først er anlagt, udsætte sagen.
- 2) Når de pågældende sager verserer i første instans, kan enhver anden ret end den, ved hvilken sagen først er anlagt, ligeledes efter anmodning fra en af parterne erklære sig inkompetent, forudsat at den ret, ved hvilken sagen først er anlagt, har kompetence til at påkende de pågældende krav, og dens lov tillader forening heraf.
- 3) Ved indbyrdes sammenhængende krav forstås i denne artikel krav, der er så snævert forbundne, at det er ønskeligt at behandle og påkende dem samtidig for at undgå uforenelige retsafgørelser i tilfælde af, at kravene blev påkendt hver for sig.

Artikel 14

Foreløbige, herunder sikrende, retsmidler

Der kan over for en medlemsstats retslige myndigheder anmodes om anvendelse af sådanne foreløbige, herunder sikrende, retsmidler, som er fastsat i den pågældende medlemsstats lov, selv om en ret i en anden medlemsstat i medfør af denne forordning er kompetent til at påkende sagens realitet."

"KAPITEL VIII

OFFENTLIGE ORGANER

Artikel 64

Offentlige organer i rollen som den, der fremsætter en anmodning

- 1) I forbindelse med en anmodning om anerkendelse og om, at en retsafgørelse erklæres for eksigibel, eller i forbindelse med fuldbyrdelse af retsafgørelser omfatter "den bidragsberettigede" offentlige organer, som handler på vegne af en person, der er berettiget til underholdsbidrag, eller et organ, der er berettiget til godtgørelse af ydelser, der er udbetalt i stedet for underholdsbidrag.
- 2) Et offentligt organs ret til at handle på vegne af en person, der er berettiget til underholdsbidrag, eller til at anmode om godtgørelse af ydelser, der er udbetalt til den bidragsberettigede i stedet for underholdsbidrag, er undergivet den lov, der gælder for organet.
- 3) Et offentligt organ kan anmode om anerkendelse og om, at en retsafgørelse erklæres for eksigibel, eller kræve fuldbyrdelse af:
 - a) en retsafgørelse, der er truffet over for en bidragspligtig efter anmodning fra et offentligt organ, som kræver godtgørelse af ydelser, der er udbetalt i stedet for underholdsbidrag
 - b) en retsafgørelse, der er truffet mellem en bidragsberettiget og en bidragspligtig, i det omfang der er udbetalt ydelser til den bidragsberettigede i stedet for underholdsbidrag.
- 4) Det offentlige organ, der anmoder om anerkendelse og om, at en retsafgørelse erklæres for eksigibel, eller kræver fuldbyrdelse af en retsafgørelse, skal på anmodning forelægge alle de dokumenter, der er nødvendige for at fastslå dets rettigheder i henhold til stk. 2 og for at godtgøre, at ydelserne er blevet udbetalt til den bidragsberettigede."